

Освітнянське джерело

Офіційне видання міського методичного кабінету
Департаменту освіти Вінницької міської ради

№7 серпень 2015 року

До школи!

От і все. Осипається літо
Стиглим плодом в моєму саду,
І дощами вже стежку умило,
По якій я до школи іду.

За плечима порти і вокзали,
Теплі ночі і лагідні дні,
Та про школу чого б не казали,
Все одно вона люба мені.

Тут росте моє серце з любові,
Що її віддаю дітворі,
Бо учительство в мене у крові,
Тож радію осінній порі!

Софія Вдовиченко

В номері:

Нормативно-правове забезпечення діяльності навчальних закладів у 2015-2016 навчальному році	2
К.П. Маліцька «Історія рідного краю в контексті основоположних засад Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді»	3
М.Н. Мелащенко «Вода та її властивості. Демонстрація властивостей води» Розробка уроку з природознавства для 1 класу	6
Г.В. Паламарчук «Давні Індія та Китай» Розробка уроку з історії для 6 класу	12

Нормативно-правове забезпечення діяльності навчальних закладів у 2015-2016 навчальному році

[Наказ МОН України від 12.08.2015 № 872 «Про підготовку та організований початок 2015/2016 навчального року в дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах»](#)

[Лист МОН України від 05.06.2015 № 1/9-280 «Про організацію навчально-виховного процесу для учнів з особливими освітніми потребами загальноосвітніх навчальних закладів у 2015/2016 навчальному році»](#)

[Лист МОН України від 26.06.2015 № 1/9-305 «Про вивчення базових дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах у 2015/2016 навчальному році»](#)

[Лист Міністерства від 20.05.2015 № 1/9-249 «Щодо організації освітньої роботи в дошкільних навчальних закладах у 2015/2016 навчальному році»](#)

[Лист МОН України від 1/9-380 від 10.08.2015 «Щодо методичних рекомендацій для учнів 4-х та 7-х класів загальноосвітніх навчальних закладів»](#) (стосовно використання навчальної літератури)

[Лист МОН України від 13.08.2015 №1/9-387 «Про перелік навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у дошкільних навчальних закладах у 2015/2016 навчальному році»](#)

[Рішення Колегії МОН від 03 липня 2015 року. Протокол № 6/6-20 «Про проведення в 2016 році зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання»](#)

Вимоги до статей

Назва статті прописними буквами напівжирним шрифтом, прізвище автора (авторів), ім'я, по-батькові, посада, повна назва організації.

* Текст статті.

* Література (у порядку посилання на неї у тексті).

Стаття має бути набрана у текстовому редакторі (Word), шрифт Times New Roman, 14 pt, інтервал – 1,0. Параметри сторінки: верхнє і нижнє поле – 1 см, лівє – 1,5 см, правє – 1,5 см.

Рисунки, таблиці і фото розміщуються у тексті статті з обов'язковим посиланням на них. Крім того, авторське якісне фото, таблиці, додаються в одному з форматів – gif, tiff, jpg окремим файлом.

Історія рідного краю в контексті основоположних засад Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015)

Клавдія Петрівна Маліцька,

*методист з навчальних дисциплін міського методичного
кабінету Департаменту освіти Вінницької міської ради*

Загальновідома істина для всіх часів і народів: хочеш мати міцну, багату державу, конкурентноздатну націю – всіма засобами виховуй громадянина –патріота. Адже патріотизм – це не лише базова якість особистості, а й потужне підґрунтя для разючих змін в усіх сферах суспільного життя. Незаперечним залишається твердження про те, що кожен українець має творити Україну навколо себе. Процес творіння передбачає єдність зусиль щодо досягнення омріяного не одним поколінням ідеалу державності, де людина, громада є метою, а не засобом. Цей ідеал досягається кристалізацією таких цінностей демократії як громадянська зрілість, свобода, соціальний порядок, конституціоналізм, людська гідність, моральна та приватна автономія. Їх можна досягти завдяки викоріненню таких негативних стереотипів як комплекс меншовартості, неспроможності до державотворення, ксенофобії, культурного імперіалізму. Концепція (2015) визначає такі принципи патріотичного виховання: національної спрямованості, самоактивності й саморегуляції, полікультурності, соціальної відповідальності, історичної та соціальної пам'яті, міжпоколінної наступності. Їх реалізація призводить до ідентифікації та реідентифікації учня не лише як громадянина України, а й члена громади з її багатовіковою історією. Пропоную увазі матеріал з посібника « Історія міста Вінниці (найдавніші часи - початок ХХІ ст.)»

Становлення і розвиток освіти міста Вінниці.

Центрами освіти у місті ще із XVII століття були заклади , засновані релігійними конфесіями міської громади: православною, католицькою та іудейською. Місто отримувало від закладів освіти значні доходи, бо навчання в основному було платним. Навчання у місті започаткував єзуїтський костьол (1610-1611рр.), в приміщенні якого в 1630 році відкрили єзуїтський колегіум. В ньому викладалися граматика, поетика, риторика. З початком козацької війни у 1648 році колегія була розпущена і надалі більше не відновлювала свою діяльність.

Православне братство Козьми і Дем'яна в 1632 році, за сприяння Петра Могили та брацлавського підсудка Михайла Кропивницького, при Вознесенському (чоловічому) монастирі (1616р.) заснувало Вінницьку православну колегію, яку досить радо підтримувала міська українська громада. Це не подобалося єзуїтам,

королю, а тому він наполягав на тому, щоб закрили колегію, звільнили ігуменів, а Петро Могила перестав підтримувати цей навчальний заклад. Під тиском Речі Посполитої в 1639 році Вінницьку православну колегію закривають. Однак в 1645 році при жіночому Благовіщенському монастирі (1635 р.) відкривають іншу братську школу для дітей православних міщан. Відновила братська школа свою роботу при Кузьмо-Дем'янівському соборі лише в 1793 році. Учителями в цій школі були дяк Омелько та Яків Будзиновський. Парафіяльні школи при церквах на Старому місті були єдиними осередками освіти і зберігали всі національні ознаки. Православні монастирі, храми і школи при них підтримувалися українською шляхтою, громадою.

Протягом 1774-1793 років для католицької польської частини населення міста працювала Вінницька окружна школа, яку пізніше перевели до Браїлова. Спроба повернути її в 1796 році до Вінниці не увінчалася успіхом, бо в частині приміщень розмістили міську в'язницю. І лише в 1799 році школу все-таки повернули до Вінниці. Коли ж в 1804 році був створений статут Віленського університету та однойменний учбовий округ, якому підпорядковувалися всі нижчі та середні навчальні заклади. Вінницькій школі були надані права Подільської гімназії, яка 27 вересня 1814 року була урочисто відкрита у Вінниці. Її першим директором призначили ксьондза М. Мацейовського, якому підпорядковувалися чотири повітових училища в Кам'янці, Меджибожі, Немирові, Бару. В гімназії було 6 класів і стільки ж вчителів. 1-2 класи вивчали початки арифметики, географії, мораль, латинську і польську граматику; 3-й клас - словесність і латинську мову; 4 клас - мораль; 5 клас - математику; 6 клас - фізику. Також 4 молодших учителі викладали малювання, російську, французьку і німецьку мову. Перші два класи становили повітове училище, а наступні чотири - власне гімназію. За віросповіданням в гімназії переважали католики, але можливості для навчання мали православні, уніати, протестанти. Для здібних, але неспроможних платити учнів, було відкрито 24 місця. Проіснувала Вінницька гімназія недовго. В 1832 році гімназію перевели до Кам'янець - Подільського, а звідти в 1847 році - до Білої Церкви. З її стін вийшли відомі в польській літературі письменники: Северин Гоцинський, брати Александер-Кароль і Сильвестер-Венжик Грози, Томаш Падура, історик Поділля і лікар Антоній-Ролле та інші. Заснували у місті нову гімназію - тепер російську - в 1832 році. Очолив її Гаврило Фовицький - випускник Петербурзької духовної семінарії. В гімназії виключили польську мову, як загальнообов'язкову дисципліну, і від ополчення перейшли до русифікації в освіті.

У Вінниці були також приватні пансіони, здебільшого для дівчат- і хлопчиків-дворян, де вивчали закон Божий, арифметику, загальну географію, польську, російську, французьку, німецьку мову, чистописання, гру на фортепіано, танці,

малювання, жіночі рукоділля. Історія та географія вивчалися виключно Росії. Для відкриття приватного навчального закладу потрібно було «свідоцтво» Київського університету св. Володимира. Також повинна бути відповідна навчально-матеріальна база: достатня кількість підручників, житло для учнів і т.ін. У 1807 році такі пансіони відкрили подружжя Гутковські, дві іноземки Сорс і Кампо. Найкращим в усій губернії був пансіон Малгожати Бессон. Навчання було платним : від 150 руб. сріблом до 60 червінців на рік. Пансіон для хлопчиків – дворян відкрили в 1833 році вчителі Подільської гімназії, зокрема, опальний префект Подільської гімназії М. Богатка. Кількість учнів в пансіонах коливалася в межах 20-30 учнів. Навчання в пансіоні для хлопчиків теж було платним (180- 300 рублів сріблом), а тому недоступним для всіх. Мав наміри відкрити музичний інститут Ігнаци Плятер Козловський, який викладав музику в пансіонах, але від цієї ідеї відмовився. Занадто із сарказмом він писав у своїй книзі «Музична подорож, написана Квінтою Мироновичем» про вінницьких вчителів музики, які обурилися такій його витівці, а їх підтримав попечитель учбового округу. На власні кошти І. Козловський збудував все-таки приміщення інституту на високій скелі над Бугом. Інститут проіснував до 1840 року. Також у місті були три єврейські школи.

Вода та її властивості. Демонстрація властивостей води

Конспект уроку з природознавства у 1 класі

Мелащенко Наталія Михайлівна

*вчитель початкових класів, вчитель-методист закладу
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4 ім. Д.І.Менделєєва
Вінницької міської ради»*

Мета: формувати уявлення про воду як джерело життя всього живого; дати учням уявлення про властивості води (прозора, рідка, без кольору, без запаху, розчиняє деякі речовини), про зміни станів води (твердий, рідкий, газоподібний), сформувати уявлення про умови перетворення води з одного стану в інший; розвивати активне пізнавальне ставлення до природи, дослідницький підхід до пізнання властивостей води; розвивати вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, пізнавальний інтерес; виховувати любов до природи, бережливе ставлення до води.

Обладнання: технічні засоби, таблиці-схеми, казкові герої, нагороди для учнів, приладдя для дослідів, макет Землі – глобус, презентація до уроку, демонстраційний матеріал.

Тип уроку: урок-дослід.

Хід уроку

I. Організація класу

Ось дзвіночок дав сигнал -

Працювати час настав.

Тож і ми часу не гаймо,

Урок природознавства розпочинаймо.

II. Фенологічні спостереження

Ідучи сьогодні до школи, я помітила, що у природі відбулося багато змін.

- А як ви гадаєте? Чому?

- Які осінні місяці ви знаєте?

- Який сьогодні стан неба?

- Яка погода, температура повітря?

III. Повідомлення теми і мети уроку

- За вікном осінь, а погода восени нестійка, примхлива. То сонечко виглядає, то вітер дме, а то дощик поливає нашу землю. І ось одна з таких дощових краплинок, Краплинка-веселинка, завітала до нас на урок. (слайд 1)

У синьої мами – Хмаринки
Жила собі донька Краплинка.
Краплинка у небі блукала
Й сьогодні до нас завітала.

- Краплинка - веселинка поведе нас у цікаву подорож, відкриє таємниці про свою велику родину. А що це за родина, ви дізнаєтесь, якщо відгадаєте загадку.

Відома з віку рідина,

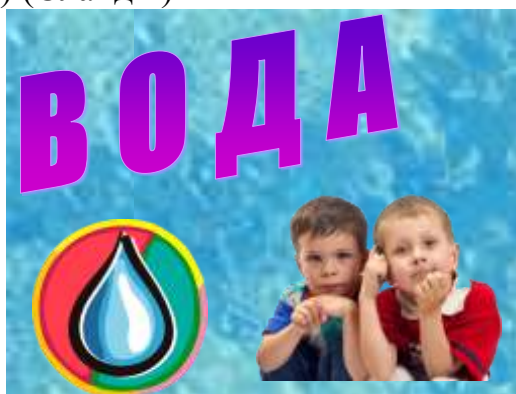
Усяк її вживає,

Буває хмаркою вона,

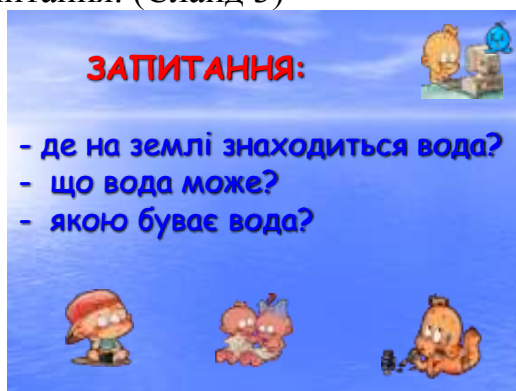
Пушилкою буває.

Бува, як скло, крижка, тверда -

Це звичайнісінька ...(вода) (Слайд 2)

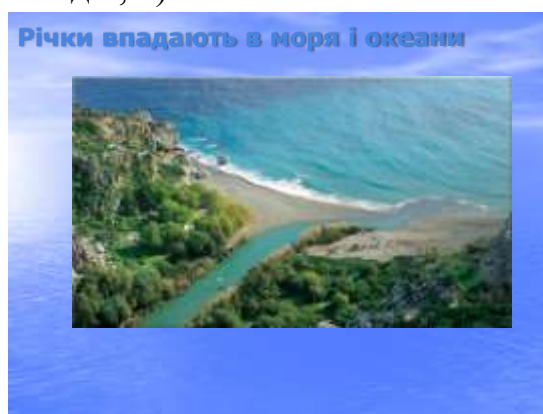
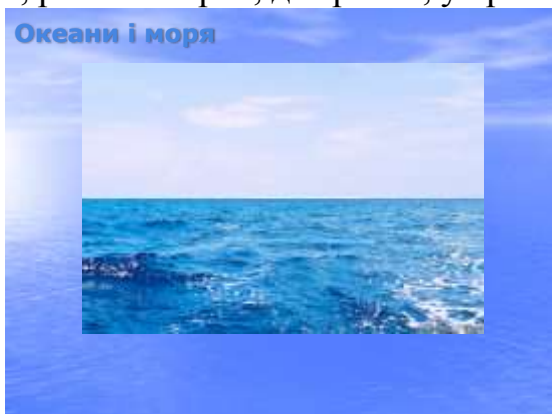
- А що ж цікавого може бути у звичайнісінькій воді, яку ми бачимо і використовуємо багато разів на день? Краплинка-веселинка пропонує нам сьогодні дати відповіді на такі запитання. (Слайд 3)

IV. Робота над новим матеріалом

1.Бесіда « Де на Землі знаходиться вода?»

- З водою, як і з повітрям, ми зустрічаємось щодня. Де її можна побачити? У морях, океанах, річках озерах, джерелах, у крані. (Слайд 4, 5)

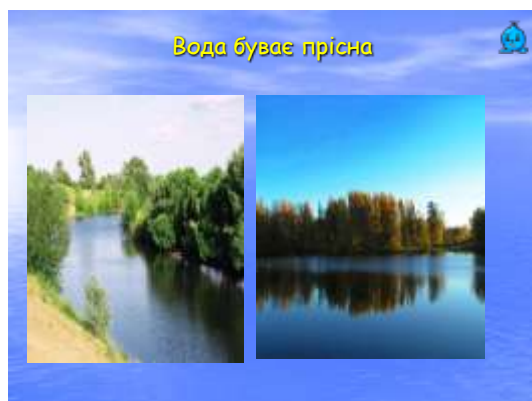
- Ми з вами живемо на планеті Земля. Коли космонавти вперше побачили нашу планету з космосу, то вони були дуже здивовані і зачаровані її красою: вона мала блакитний колір. Тому нашу планету ще називають «блакитною планетою».

- У мене в руках глобус - це зменшена у багато разів модель нашої Землі. Блакитним кольором позначені водні запаси, а коричневим-суша. Якого кольору більше? (Слайд 6)

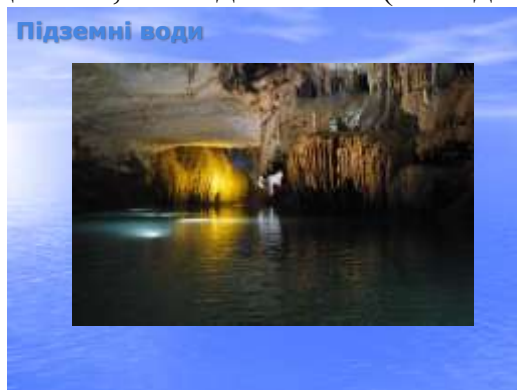

- Щоб уявити співвідношення води і суші на планеті Земля, проведемо таку практичну роботу: візьмемо аркуш паперу, поділимо його на 4 рівні частини. Це буде поверхня Землі. Три частини зафарбуємо блакитною фарбою - це вода. Одна незафарбована частина - суша. Тепер ми бачимо, на скільки більше води на нашій планеті.

Але вода буває різною: **питна, або прісна** (озера, річки, джерела, льодовики) і **солоня**, непридатна для вживання людиною. Це морська та океанічна вода. (Слайд 7, 8)

- Вода є не тільки у водоймах, а й під землею. (Слайд 9)

- Криниці та колодязі – отвори для добування підземної води. Також вода є у повітрі. І навіть ми з вами більше ніж на половину складаємося із води. (Слайд 10)

Висновок: вода міститься у водоймах, на суші та в повітрі.

Фізкультхвилинка

Раз, два – час вставати
Від занять відпочивати.
Вранці сонце хмарки прало,
та й викручувати стало.
Зашумів дощик веселий
По лугах і по оселях.
Так шалено лопотів
Що Веселку розбудив.

V. Дослідницька робота щодо визначення властивостей води

- Усі ми звикли дивитися на воду як на звичайну річ, яка нас супроводить все життя: від народження і до останнього подиху. Але воду називають найбільшим дивом світу. І зараз ми в цьому переконуємося.

- Уявіть, що ви дослідники. Вам потрібно дати відповідь на друге запитання нашої Краплинки - веселинки. Що може вода?

Дослід 1. - Понюхайте воду в склянці.

Висновок: вода – без запаху.

Дослід 2. – Яка вода на смак? Покуштуйте. Солодка? Кисла?

Висновок: вода – без смаку.

Дослід 3. - Візьміть ложку і опустіть у склянку з водою.

-Чи добре її видно?

Висновок: вода - прозора.

Дослід 4. – Діти, якого кольору вода? Червона? Зелена?

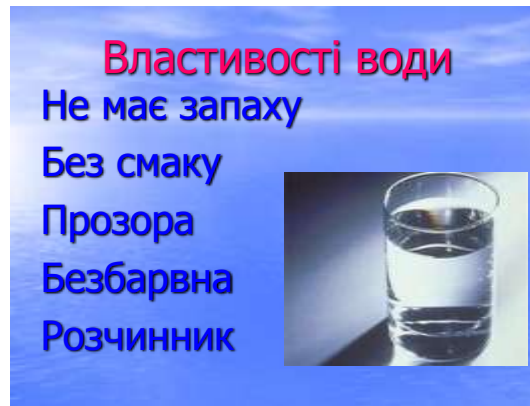
Висновок: вода – безбарвна.

Дослід 5. - Вилийте трішки води зі склянки на парту. Що сталося?

Висновок: вода – розтеклася.

Дослід 6. - Покладіть у одну склянку води трошки солі, а в другу – крейду. - Що відбувається?

Висновок. вода – розчинник. (Слайд 11)

Отже, вода не має кольору, смаку, запаху, форми. Вода може розчиняти деякі речовини.

VI. Сприйняття й осмислення нового матеріалу

- А зараз настав час дати відповідь на останнє запитання нашої Краплинки.

Якою буває вода? Як вона поводить себе при різних температурах?

1. Робота з підручником. (С.43)

- Прослухаємо казку. На дошці вивішуємо зображення: Сонце, Хмарки, Краплинки дощу, Сніжинки, Лід.
- Коли вода буває рідиною?
- Якою стає вода, коли сильний мороз? (Показати пляшку з водою, яка була в морозильній камері). (Слайд 12)

Динамічна пауза для очей

Музика П. І. Чайковського (Слайд 13, 14)

- А чи доводилось вам бачити влітку на асфальті чи на землі калюжу? А через деякий час помічаємо, що водичка зникла. Була калюжа - і немає її. Куди ж поділася вода?
- А коли кипить чайник, що ми спостерігаємо? (Слайд 15)

Висновок: фізика, наука, яку ви будете вивчати в старших класах, доводить, що вода має три стани: **рідкий, твердий, газоподібний.** (Слайд 16)

V. Робота в зошитах (с.20)

Визначити, у якому стані знаходиться зображена на малюнках вода.

VI. Підсумок уроку

- Що цікавого ви дізнались на уроці?

1. Робота з фразеологізмами.

- Дуже часто говорять: Друзі - «не розлий вода». Як ви розумієте цей вислів? Тож давайте подякуємо Краплинці-веселинці за цікаву розповідь-подорож.

(В кінці уроку учні отримали подарунки від Краплинки за активну роботу.)

Давні Індія та Китай

Конспект уроку історії в 6 класі

Паламарчук Галина Василівна,

учитель історії закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-гімназія №23 Вінницької міської ради», спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, вчитель-методист.

Мета: систематизувати і узагальнити знання учнів з теми;
простежити взаємозв'язок між господарським і духовним розвитком
Давніх Індії та Китаю; розширити світогляд учнів; показати внесок культури
Давніх Індії та Китаю в розвиток людської цивілізації.

Очікувані результати: після уроку учні зможуть *називати*:
особливості природних умов, їх вплив на господарську діяльність населення;
найвідоміших правителів стародавніх Індії та Китаю, засновників буддизму і
конфуціанства;
основні досягнення культури Індії та Китаю;
застосовувати і пояснювати на прикладах поняття та терміни: буддизм,
конфуціанство, варни, касты, раджа, ван;
описувати повсякденні умови життя давніх індійців та китайців;
пояснювати причини виникнення і занепаду держав в Індії та Китаї.

Тип уроку: узагальнення знань, умінь і навичок.

Обладнання: історична карта, атласи, ілюстрації, дидактичний матеріал, відео - матеріали.

ХІД УРОКУ

І. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

ІІ. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ.

Вчитель: наш урок є завершальним у вивченні історії всіх країн Давнього Сходу.

З історією яких країн Давнього Сходу ми познайомилися на попередніх уроках? (Учні називають Єгипет, Передня Азія, Індія, Китай. Показують на карті країни). Наші знання про країни Сходу не будуть повними, якщо не розглянемо стародавню історію таких країн як Індія і Китай. Отже, тема нашого уроку «**Давні Індія та Китай**»

ІІІ. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЧУТТЄВОГО ДОСВІДУ ТА ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

1) Які природні умови цих країн сприяли ранньому розвитку рільництва і скотарства?

2) Які спільні риси в розвитку цих країн ви могли б визначити? («Мозковий штурм»):

- в заняттях населення, відносинах в середині суспільств (боргове рабство);

- облаштуванні влади в державі (деспотична монархія);
- культурі, релігійних віруваннях.

3) Яким здобутками східних цивілізацій людство користується і сьогодні?

4) Які асоціації вам приходять на пам'ять, коли ми говоримо «Індія», «Китай»? Учні можуть називати: чай, слони, шахи, рис, шовк тощо. В залежності від рівня активності учнів можна використати дидактичну гру «**Скринька з секретом**», в якій знаходяться предмети, що мають відношення до Індії та Китаю. Учні мають визначити батьківщину кожного з цих предметів: шовк, компас, чай, рис, фарфорова чашка, шовкопряд, папір, рахівниця, шахи.

ІІІ. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ.

1. Вибірковий диктант. Із запропонованого переліку слів виберіть:

І варіант – ті, що стосуються Індії,

ІІ варіант – ті, що стосуються Китаю.

Махабхарата, порох, компас, касти, нірвана, санскрит, Тибетські гори, ван, Гаутама, каолін, Піднебесне царство, раджа, Бабур, Велика Китайська стіна, «жовта ріка»

2. Порівняємо природно-кліматичні умови та географічне положення Індії та Китаю (показати на карті):

- ♦ Де знаходиться Індія? (Південна Азія, п-в Індостан)
- ♦ Де знаходиться Китай? (на північний схід від Індії)
- ♦ Які річки протікають в Індії? (Інд і Ганг)
- ♦ Де виникла найдавніша індійська цивілізація? (в долині р.Інд)
- ♦ Які річки протікають в Китаї? (Янцзи і Хуанхе)
- ♦ Де виникла перша китайська цивілізація? (в долині р.Хуанхе)
- ♦ Які гори відокремлюють Індію? (Гімалаї)
- ♦ Які гори знаходяться в Китаї? (Тибет)
- ♦ Яку річку називають “блукаючою річкою” (Хуанхе), як її ще називають? (“річкою тисячі бід”, “річкою, що надриває серця”)
- ♦ Яку річку в Індії вважають священною? (Ганг)

3. Порівнюємо господарське життя Індії та Китаю за планом:

- ♦ коли були заселені долини річок Інд, Ганг, Хуанхе, Янцзи;
- ♦ заняття населення;
- ♦ основні міста.

4. Завдання на встановлення відповідності.

І варіант

А) 184 р.	1) виникнення буддизму;
Б) 220 р.	2) заснування династії Хань;
В) 327 р. до н. е.	3) утворення імперії Цінь;
Г) 221 р. до н. е.	4) похід А.Македонського в Індію;
Д) 6 ст. до н.е.	5) повстання “жовтих пов’язок”;

Е) 206 р. до н. е.

6) падіння династії Хань.

II варіант

А) Конфуцій

1) очолив повстання “жовтих пов’язок”;

Б) Лао Цзи

2) засновник буддизму;

В) Чжан Цяо

3) знаменитий китайський філософ;

Г) Лю Бан

4) придумав папір;

Д) Цай Лунь

5) простий селянин, який заснував династію Хань;

Е) Гаутама

6) засновник даосизму.

Учитель пропонує учням обмінятися виконаними варіантами робіт для взаємоперевірки. Ключ до тестів використовує вчитель, якщо в учнів є розбіжності у відповідях.

5. Термінологічна зарядка. *Попрацюємо з термінами* (надруковані терміни вивішуються на дошку – на одну половину ті, що стосуються Індії, на іншу – Китаю):

- ♦ Санскрит, Веди, східна деспотія, буддизм, варни, карма, йоги, Ріта, сансара, каолін, реформи, ван, раджа, церемонії, династія, даосизм, ступи, аватара, аскетизм, мандарини, магнітний компас, сейсмограф, порох, абак.

Учні вивішують по черзі вище названі терміни за умови, якщо спершу їх пояснили і назвали їх батьківщину.

Випереджаюче домашнє завдання: інформація, підготовлена учнями про велику китайську стіну; китайські церемонії; винайдення компаса; принца Гаутаму; гробницю Цінь Шіхуанді.

Чим відрізнялись гроші китайців від грошей персів? (Дарій карбував золоті монети – даріки, а китайські гроші – мідні, – з отворами посередині квадратної форми).

IV. ВИКОРИСТАННЯ НАБУТИХ ЗНАТЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК.**1. Дидактична гра « Відгадай країну ».**

- ♦ Держава в Північній Месопотамії, в верхній течії р.Тигр, на півночі Вавилонського царства (Ассирія)
- ♦ Одна з найдавніших держав, розташована спочатку в дворіччі Тигру і Євфрату, а в період свого максимального розширення займала частково чи повністю територію від Перської затоки до верхів’їв Тигру та Євфрату (Давній Вавилон)
- ♦ Північна і Центральна частина Східного Середземномор’я, держава – на перехресті караванних і торгових шляхів, що з’єднували Єгипет, Грецію, Палестину, Ассирію, Халдею (Фінікія)
- ♦ На заході цю державу відділяють від іншого світу Тибетські гори, на півночі – пустеля Гобі, на півдні і сході – Тихий океан. Місцеві жителі називали свою країну Серединним царством, а також Піднебесною, вважаючи її центром світу (Китай).

2. Дидактична вправа « Інтелектуальна спадщина Сходу »

“Правитель – вітер, підлеглі – трава: куди вітер віє, туди трава й хилиться” (Конфуцій)

“Той, хто чимось володіє, – втрачає, а потім за цим жалкує. Наймудріший не діє, і тому не зазнає невдач. Він нічого не має, і тому нічого не втрачає”. (Лао Цзи).

“Молоді люди мусять удома виявляти повагу до батьків, а поза домом – пошану до старших, безмежно любити свій народ і товаришувати з добрими людьми. Якщо після цього в них ще будуть сили, хай читають книжки”. (Конфуцій)

“Людське життя – це страждання. Причина страждань – бажання. Щоб не страждати, треба відмовитись від бажань і жадоби насолод” (Будда)

“Слід зробити своє серце байдужим, твердо зберігати спокій, і тоді все у світі змінюватиметься, а нам лишатиметься тільки споглядати” (Лао Цзи).

Віртуальна екскурсія « Хто? Що? Звідки?» На екрані по черзі з’являються Велика китайська стіна, Конфуцій, гробниця Цінь Шіхуанді, глиняна армія з гробниці, Будда. Завдання учнів розпізнати зображення і встановити країну.

Вправа « Лише одна хвилина». В ХХ ст. теоретики німецького фашизму використовували історію арійських народів для утвердження німецького націоналізму. Згідно з теорією фашистів, арійські народи перевершують всі інші народи за інтелектуальним і духовним розвитком, саме вони надали спрямування розвитку всієї людської цивілізації. Чи можете ви спростувати це твердження протягом однієї хвилини?

IV. ПІДСУМКИ УРОКУ. ОГОЛОШЕННЯ ТА КОМЕНТАР ОЦІНОК.

Для прозорого і систематичного, повного оцінювання учнів впродовж уроку вчителю доцільно використовувати прийом ТРВЗ – педагогіки « Власна валюта на уроці».

V. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ. Написати невеликий твір – похвалу внеску народів Сходу у культурну спадщину людства.

Відповідальні за випуск:

Буняк В.В. – директор Департаменту освіти Вінницької міської ради

Москальчук Н. І. – завідувач міським методичним кабінетом

Комп'ютерна верстка:

Балабан Р.А. – методист з навчальних дисциплін міського методичного кабінету